

сведения о таких персонажах низшей мифологии, как ведьма, чёрт и домовый. Большинство опрошенных информантов с большим желанием рассказывали занимательные истории о демонологических существах.

По сведениям местных жителей, ведьмы с лёгкостью превращаются в свиней и котов, собак и жаб, деревья, клубки, колёса. В деревне Октябрь ведьме, принявшей облик собаки, отрубили лапы: «Вырашыў адзін мужчына падсцерагці гэтага сабаку. Ён узяў тапор і жаў. А сабака лазіў у вокны ў 12 часоў. Дык стаіць той мужчына і глядзіць: на вакно кладуцца лапы, а ён як дасць тапаром па тых лапах, а яны і ўпалі на пол, а потым праўраціліся ў чалавечую руку» (записано от Лапицкой Валентины Николаевны, 1939 г. р.) [1, с. 60].

Довольно распространёнными можно считать и народные верования, связанные с чёртом. Представляют интерес фактические материалы о внешнем виде этого персонажа: «Чорт – втары па сіле после Бога. Эта Бог света. Чорт быў маленькі і чорны. У галаве рогі і дліны, касматы хвост, якім мог убіць людзіну. Ногі былі як чалавечыя, толькі лахматыя. Вочы гарэлі агнём, з воч ён пускаў молніі» [1, с. 232], «Страшны, з барадой і рагамі» [1, с. 233].

Бытуют на территории Буда-Кошелёвского района и былички о домовом. Многие жители деревни действительно оставляют на шкафах угощение для этих существ: «Гаворуць, нада класці на шкафы на высокае месца што-нібудзь, канфеты ці пячэнне, штоб ляжала. У мяне ляжыць. Эта для дамавога. Дык жа ў Негаўке было во што: ляцела ўсё: кружкі і тарэлкі. Гаворуць, эта дамавы» (записано в д. Буда-Люшевская).

Приведённые выше материалы о персонажах низшей мифологии раскрывают особенности мировоззрения белорусов, свидетельствуют о поэтичности восприятия окружающей действительности.

Літаратура

1 Беларуская міфалогія. Хрэстаматыя : вучэб. дапаможнік / В. С. Новак. – Мінск : РІВШ, 2013. – 394 с.

М. П. Панчэня

Навук. кiр. В. І. Яцухна,

канд. фiлал. навук, дацэнт

МАСТАЦКІ СВЕТА РАНАЙ ПРАЗЫ АНДРЭЯ ФЕДАРЭНКІ

Андрэй Федарэнка – гэта сучасны беларускі пісьменнік, які нарадзіўся 17 студзеня 1964 года ў вёсцы Бярозаўка Мазырскага раёна Гомельскай вобласці. Скончыў Мазырскі палітэхнікум у 1983 годзе, бібліятэчна-бібліяграфічны факультэт Мінскага інстытута культуры ў 1990 годзе. Працаваў карэктарам у тыднёвіку «7 дзей», рэдактарам аддзела навукі і мастацтва ў часопісе «Полымя», а пасля – загадчыкам аддзела прозы часопіса «Малодосць», у сцэнарным адзеле на кінастудыі «Беларусьфільм». Цяпер зноў – рэдактар аддзела прозы часопіса «Малодосць». Пісаць пачаў рана. Першыя публікацыі ў рэспубліканскім друку з’явіліся ў 1987 годзе. Друкаваўся ў часопісах «Беларусь», «Крыніца», «Малодосць», «Бярозка», «Вожык», у калектыўных зборніках «Жнівеньскі праспект» і «Перад маімі вачыма». З’яўляецца аўтарам кніг прозы «Гісторыя хваробы», «Смута», «Шчарбаты талер», «Афганская шкатулка».

Што датычацца ранняй прозы Андрэя Федарэнка, то можна адзначыць, што яна вылучаецца сваёй маральна-этычнай праблематыкай. Просты чалавек са сваімі марамі, турботамі, сваім уяўленнем аб шчасці – галоўны герой твораў гэтага пісьменніка. Амаль у кожным апавяданні ці аповесці – незалежна ад тэматыкі і мастацкіх асаблівасцей – герой, як правіла, ставіцца ў сітуацыю, калі трэба рабіць выбар. І гэта заўсёды праверка маральных магчымасцяў чалавечага духу.

Маральны выбар – гэта той, з якім мы сустракаемся амаль кожны дзень. І безумоўна, ён з’яўляецца вельмі важным у жыцці чалавека, бо менавіта ад выбару можа залежаць далейшы лёс, як бачым мы гэта ў прозе Андрэя Федарэнкі. Гэта, урэшце, ці мужнае імкненне пераадолець абставіны, на нешта адважыцца, чымсьці ахвяраваць, ці пасіўная пакора волі лёсу [1, с. 206].

Але галоўнае ўсё ж у тым, што герой выпрабоўваецца на трываласць маральных устояў, сцвярджае або абвяргае каштоўнасці, на якія дагэтуль арыентаваўся ў жыцці [1, с. 206]. Таму можна сказаць, што проза Андрэя Федарэнкі, безумоўна, адметная. Ад яе вее свежасцю і чысцінёй; магчыма, накладвае свой адбітак і тое, што дзяцінства пісьменніка праходзіла ў палескай вёсцы, дзе нарадзіўся, рос і атрымаў ад маці ўрокі маральнасці.

Літаратура

1 Кузьміч, Н. Час выбару: Маральна-этычныя праблемы ў прозе Андрэя Федарэнкі / Н. Кузьміч // Польша. – 1999. – №10. – С. 205–206.

А. О. Печенькова

Науч. рук. **Е. Ф. Асенчик,**

ст. преподаватель

ОСОБЕННОСТИ ОБРАЗОВАНИЯ И УПОТРЕБЛЕНИЯ ФЕМИНИТИВОВ В СОВРЕМЕННОМ РУССКОМ ЯЗЫКЕ

В последнее десятилетие в качестве объекта исследования всё большую популярность приобретает такое направление языкознания, как гендерная лингвистика. Научный интерес исследователей акцентируется на широком употреблении слов, относящихся к гендерно ориентированной лексике, или феминитивам.

Феминитивы (от англ. *feminitive*) или феминативы (от лат. *femina* «женщина») – имена существительные женского рода, которые обозначают женщин, образованы от однокоренных существительных мужского рода, обозначающих мужчин, и являются парными к ним [1].

Выделяют несколько классификационных групп феминитивов, в основе формирования которых лежат различные признаки гендерной лексики: словообразовательный, стилистический, тематический. Большинство используемых в настоящее время вариантов наименований лиц женского рода относятся к стилистически нейтральным феминитивам (*студент – студентка*). Оппозицию им составляют стилистически окрашенные слова, которые не зафиксированы в авторитетных словарях, редко встречаются в текстах художественной литературы, т.е. не соответствуют литературной норме русского языка: *инженерка, фотографиня, геологлица* и т. п.

У явления «неприятия» использования феминитивов в речи одновременно есть и положительный, и отрицательный аспекты: положительный заключается в том, что использование мужского рода как «нейтрального» способствует тенденции к экономии языковых средств и упрощает коммуникацию, отрицательный – в том, что при использовании мужского рода теряется гендерная специфика, и без дополнительного контекста становится непонятным, о мужчине или женщине идет речь: «*Миллер проявляет себя очень хорошим читателем поэзии, так что если вам не с кем поговорить о стихах, беседуйте с Ларисой Миллер*» [2].

Литература

1 Словарь гендерных терминов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://a-z-gender.net/feminitivy.html> – Дата доступа: 15.03.2019.

2 Национальный корпус русского языка [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ruscorpora.ru> – Дата доступа: 10.04.2019.